

Grundskolan: betyg årskurs 6 2016

UF0132

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	3
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration.....	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	5
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2.	Fullständighet.....	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	6
2.2.1	Urval.....	6
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden.....	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	8
3.1	Frekvens	8
3.2	Framställningstid	8
3.3	Punktlighet	8
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	8
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	8
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	8
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	8
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	8
5.1	Spridningsformer.....	8
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation	9
5.4	Tillgång till primärmaterial	9
5.5	Upplysningstjänster.....	9

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja, men statistik som presenteras på läns- kommun- och skolenhetsnivå är inte officiell statistik.

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14
Kontaktperson: Jesper Brohede
Telefon: 08 – 527 337 09
Telefax: 08 – 24 44 20
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Samuel Snickars
Telefon: 010 – 479 64 35
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skolhuvudmän har skyldighet att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:142 och SKOLFS 2014:46. Även lagen om den officiella statistiken (2001:99) och förordningen om den officiella statistiken (2001:100) belyser uppgiftsskyldigheten.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehovet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterialet (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter 3 år.

A.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad.

A.10 Syfte och historik

Uppgifterna som samlas in i denna undersökning utgör en del av Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara ett underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Grundskolans betyg i årskurs 6 är ett av flera kvalitetsmått på utbildningen, lokalt och nationellt.

Uppgifter över betyg i årskurs 6 samlades in för första gången avseende våren 2013.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över grundskolans betyg i årskurs 6 används av Skolverket för det nationella uppföljningssystemet och ingår i Sveriges officiella statistik. Den används också av Utbildningsdepartementet. Därutöver används uppgifterna av enskilda skolor, kommuner, företag, forskare och massmedia.

A.12 Uppläggning och genomförande

Insamlingen av betyg i årskurs 6 är en totalundersökning med Skolenhetsregistret som ram. Undersökningen görs årligen och avser uppgifter om betyg i grundskolans ämnen i kommunala och fristående skolor, dock inte grundsärskolor och specialskolor. Uppgifter har samlats in direkt från skolorna eller via en central kontaktperson hos kommunen.

Insamlingen sker vid slutet av vårterminen i årskurs 6 och avser uppgifter om elevens betyg i de olika ämnena. Registrering, påminnelser och felhantering sker under sommaren och hösten.

Insamlingen genomförs genom att SCB skickar ut inloggningsuppgifter till berörda uppgiftslämnare. Uppgiftslämnarna skickar in efterfrågade uppgifter via SCB:s webbplats, antingen i form av en excelfil alternativt en textfil, eller genom att fylla i ett formulär direkt på webbplatsen.

Samtliga variabler i webbenkäten och textfilerna granskas maskinellt i samband med registrering. Felaktigheter rättas efter kontakt med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individ-, skolenhets- och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och olika rimlighetskontroller.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) samt utbildningsregister.

A.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras inte internationellt.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade i kommande undersökningar.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

I SCB:s MIS 2001:1, *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik*, ges generella beskrivningar och definitioner av SCB:s kvalitetsbegrepp och de olika kvalitetskomponenterna. Se SCB:s webbplats - dokumentation.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Insamlingsobjekten i undersökningen är aktiva skolenheter som har verksamhet inom grundskolans årskurs 6. Samtliga av dessa enheter hämtades från Skolenhetsregistret 2016-05-15.

Populationen utgörs av samtliga elever som går i årskurs 6 under vårterminen, dock inte elever i grundsärskola och specialskola. Även elever i svenska utlandsskolor ingår i populationen.

1.1.2 Variabler

Variabler som redovisas i statistiken är:

- Ämnesbetyg
- Genomsnittlig betygspoäng per ämne
- Andel elever som uppnått kunskapskraven för lägst betyget E

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal, andelar och genomsnitt. Andel som uppnått kunskapskraven för lägst betyget E i respektive ämne beräknas som:

$$\frac{\text{Antal elever med betyg A – E}}{\text{Antal elever med betyg A – F eller streck}}$$

För att räkna fram de sammanfattande måtten andelen som inte uppnått kunskapskraven i ett, två eller fler, eller i något ämne, samt uppnått kunskapskraven i alla ämnen behövs vetskap om vilka ämnen respektive elev *ska* ha läst. Detta räknas fram genom att exkludera observationer där uppgiftslämnaren angett att eleven inte läst eller fått betyg i ämnet i årskurs 6. Utifrån detta beräknas sedan antalet ämnen som eleven uppnått kunskapskraven i, av de ämnen eleven läst:

$$\frac{\text{Antal ämnen elever med betyg A – E}}{\text{Antal elever med betyg A – F, streck eller anpassad studiegång}}$$

För att få fram antal ämnen som eleven inte uppnått kunskapskraven i, subtraheras antalet ämnen eleven uppnått kunskapskraven i från antalet lästa ämnen. Måtten som visar elever som inte uppnått kunskapskraven i ett ämne och elever som inte uppnått kunskapskraven i två eller fler ämnen ska inte inkludera de elever som inte uppnått kunskapskraven i något ämne.

För beräkning av genomsnittliga betygspoäng motsvarar bokstavs-betyget följande:

- A – 20,0 poäng
- B – 17,5 poäng
- C – 15,0 poäng
- D – 12,5 poäng
- E – 10,0 poäng

F – 0 poäng

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudman
- Län
- Kommun
- Skolenhet
- Kön
- Utländsk bakgrund
- Föräldrarnas utbildningsnivå

1.1.5 Referenstider

Referensperiod för objekt och insamlingsvariabler är vårterminen 2016.

Referensperiod för variabler härledda från *Utbildningsregistret* är vårterminen 2015.

Referenstid för variabler härledda från *Registret över totalbefolkningen (RTB)* är 2016-07-31.

1.2. Fullständighet

Den publicerade statistiken ger en mycket god bild av grundskolans betyg i årskurs 6 och är en del i den samlade bilden av skolektorns verksamhet.

Utöver publicerad statistik kan SCB utföra specialbearbetningar av enbart primärmaterial och/eller, under vissa förutsättningar, tillsammans med andra individregister.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Ett statistikvärdes tillförlitlighet/osäkerhet beror på den totala avvikelser (totala felet) mellan skattningen och målstorheten. Det totala felet kan beskrivas enligt följande:

Totala felet = Urvalsfel + Täckningsfel + Bortfallsfel + Mätfel + Bearbetningsfel

Statistiken över betygen i årskurs 6 har inga urvalsfel eller täckningsfel eftersom alla registrerade skolenheter har uppgiftslämnarplikt. Det kan förekomma små mätfel eller bearbetningsfel och partiellt bortfall. Inga formella studier har genomförts för att exakt räkna ihop dessa fel men sammantaget är ändå bedömningen att statistiken håller hög kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken är totalräknad och är därmed inte påverkad av osäkerheter orsakade av urval.

2.2.2 *Ramtäckning*

Undersökningen ska omfatta alla grundskolor som har elever i årskurs 6 förutom grundsärskolor och specialskolor. Som ram används SCB:s register över skolenheter, vilket anses ha mycket få, om ens några, täckningsfel.

Undertäckning i ramen bedöms vara obefintlig eftersom skolenheterna ska uppdatera förändringar i sin verksamhet i skolenhetsregistret. Teoretiskt kan det finnas skolenheter som inte kommer med för att de inte hunnit ange att de bedriver verksamhet för elever i årskurs 6.

Övertäckning förekommer i ramen men detta påverkar inte statistiken nämnvärt. Skolor som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB vilket medför att övertäckning kan hållas isär från svarsbortfall. Elever från skolor som utgör övertäckning tas då bort från ramen och påverkar därmed inte statistiken.

2.2.3 *Mätning*

Uppgiftsinsamling sker via filinläsning där uppgiftslämnarna själva läser in sina filer via internet. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller lämnar ofullständiga uppgifter. Det finns kontroller på tvingande uppgiftslämning för flera variabler. Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera osäkerheter som uppstår till följd av mätfel men dessa anses vara små. Någon mätteknisk rapport har inte tagits fram eftersom mätmetoden är väl beprövad under fler årgångar och på likartade undersökningar.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (i denna undersökning en elev) är det frågan om objektsbortfall; saknas endast vissa värden, handlar det om partiellt bortfall.

Objektsbortfall förekommer då uppgiftslämnare inte lämnar in uppgifter om alla elever eller inte kan förmås lämna in några uppgifter alls. Den exakta omfattningen av objektsbortfall är svår att beräkna, men genom jämförelser med andra register, till exempel grundskolans elevregister, kan de flesta objektsbortfall upptäckas och åtgärdas. Det totala objektsbortfallet är litet och bedöms inte påverka undersökningens tillförlitlighet, varken på nationell eller på regional nivå.

Partiellt bortfall kan förekomma på grund av att uppgiftslämnare lämnar ofullständiga uppgifter om betygen. Partiellt bortfall förekommer också för bakgrundsvariabler om föräldrar ifall matchningen mot RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff. För elever i svenska utlandsskolor saknas ofta uppgift om hemkommun, födelseland och senaste invandringsår eftersom många av dem inte längre är folkbokförda i Sverige.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt. De bearbetningar som görs är bl.a. granskning och upprättning, matchningar mot andra register, härledningar och aggregeringar.

Risken för att bearbetningsfel som beror på den ”mänskliga faktorn”, till

exempel beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel, ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

I årets undersökning finns inga kända fel pga. bearbetningar. Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång.

2.2.6 Modellantaganden

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisats ovan.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Osäkerhetsmått för slumpmässiga urvalsfel (vanligen 95-procentiga konfidensintervall) beräknas inte eftersom det är en totalräknad undersökning. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen är årlig vilket innebär att både insamling av uppgifter och publicering av statistik sker en gång per år.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden, från referenstid till publicering, är cirka 5 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik, www.scb.se/publiceringskalender.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Terminsbetyg i årskurs 6 samlades in och publicerades första gången 2013. Resultaten för vårterminen 2016 är jämförbart med föregående års redovisningar och delvis med ursprungsårets redovisning, men då enbart genom måttet genomsnittlig betygspoäng.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla grupper enligt avsnitt 1.1.4 *Redovisningsgrupper* är jämförbara men antalet elever och deras egenskaper kan skilja sig åt över tiden. Jämförelser bör därför hanteras med försiktighet.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Viss samanvändbarhet finns med statistiken över elever i grundskolan per 15 oktober (UF0104). Historiska studier avseende kommuner, skolor eller enskilda elever kan också på sikt göras med övrig statistik som samlas in på individnivå, exempelvis ämnesproven i årskurs 6 (UF0129) och årskurs 9 (UF0116) eller slutbetygen i årskurs 9 (UF0101). Se www.scb.se/UFxxxx, där ”xxxx” byts ut till respektive sifferkod för respektive statistik.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, till exempel ”Beskrivande data för förskola, skola och vuxenutbildning”.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som Excel-tabeller med flikar med information och definitioner. Dessutom kan användare utnyttja webbdatabasen SIRIS där man själv väljer tabellutformning utifrån ett antal variabler, till exempel betyg på skolenhetsnivå, <http://sir.is.skolverket.se>.

I publikationerna enligt avsnitt 5.1 *Spridningsformer* presenteras statistiken som tabeller och diagram med kommentarer och analyserande text.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/uf0132.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar om statistiken kontakta Skolverkets upplysningstjänst och växel: 08-527 332 00, skolverket@skolverket.se

För information om specialbearbetningar av primärmaterial; kontakta Statistiska centralbyrån: Samuel Snickars, 010 – 479 64 35, fornamn.efternamn@scb.se